

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA COMUNICACIÓ
Curs 1998-1999

PROGRAMA
INSTITUCIONS POLÍTIQUES CONTEMPORÀNIES
Departament de Ciència Política i Dret Públic

1er Curs

Descripció del curs, objectius i avaluació.

Aquest és un curs introductori a la política i al funcionament de les institucions polítiques. La política és important per al desenvolupament de qualsevol activitat. Tots els ciutadans necessitem de la política per a resoldre problemes que ens afecten individualment o com a grup. La política es però especialment important per als mitjans de comunicació i per a l'exercici de la professió de periodista. A la vegada, els mitjans de comunicació i els periodistes tenen una influència decisiva en el procés polític. Els mitjans de comunicació són un dels mecanismes més importants pels que les demandes socials s'integren en el procés polític. Sovint, els mitjans de comunicació, no tan sols juguen un paper difusor d'aquestes demandes socials sinó que fins i tot determinen l'agenda de les institucions polítiques. Quantes vegades hem pogut observar com un tema que ha aparegut en els mitjans de comunicació és immediatament objecte d'atenció pel Parlament, el Govern o els tribunals.

Per al periodista és important conèixer els actors polítics, l'entorn en el que desenvolupen la seva activitat així com les regles del joc polític. Les regles i les institucions, no només determinen el contingut de les decisions col·lectives (el cànon de l'aigua, la reforma escolar o la intermediació internacional a Bòsnia) sinó que també són molt importants en la mesura que determinen la natura i la qualitat del sistema de govern democràtic així com la participació dels actors polítics. L'objectiu d'aquest curs és presentar aquest conjunt d'elements i facilitar les lectures que permetin als estudiants dotar-se d'informació i recursos per a que puguin continuar els seus estudis amb altres cursos més especialitzats o desenvolupar tasques professionals per a les que es necessària la comprensió de l'entorn polític-institucional.

El programa s'estructura en blocs temàtics que es desenvoluparan en grups de 4, 5 ó 6 sessions teòriques d'una hora i mitja de durada. Algunes classes es dedicaran a la discussió de casos pràctics, d'exercicis o simplement al debat entorn idees polítiques. L'avaluació dels estudiants es farà en base a un examen final que consta de dues parts: un test objectiu i unes preguntes tipus tema. El professor es reserva la possibilitat de modificar en un 25% la nota final en funció de l'assistència, la participació en les classes de discussió i en general l'actitud dels estudiants a classe. S'intenta, d'aquesta manera, que els estudiants participin activament i que desenvolupin les capacitats de col·laboració i comunicació.

Temes per sessions:

BLOC I. Política i societat

Sessió 1.

- Concepte de política.
- Mercat vs. institucions polítiques
- Béns públics - Béns privats.

Sessió 2

- Política com a procés
- La política i les polítiques, influències mútues.
- El sistema polític.

Sessió 3

- Actors i recursos polítics.
- El concepte de poder.
- El poder de l'Administració i de l'Estat.

Sessió 4

- Política i societat: les clivelles
- Societats homogènies i heterogènies.
- Societats amb forta tradició cívica.

Sessió 5

- La democràcia: conceptes
- Factors crítics pel desenvolupament i supervivència de la democràcia

Sessió 6

- Pràctica: discussió sobre un tema de política actual.

BLOC II. L'Estat. La democràcia.

Sessió 7

- El sorgint de l'Estat Modern.
- Les revolucions liberals. La seva progressiva democratització.

Sessió 8

- Desenvolupament de l'Estat del Benestar.
- Crisi de l'Estat del Benestar, replantejament i perspectives de futur.

Sessió 9

- L'organització territorial de l'Estat.
- Estat unitari, federal i autonòmic.

Sessió 10

- El nacionalisme
- Les amenaces a l'Estat-Nació.

Sessió 11

- Classe practica: - M. Keating, *Naciones contra el Estado*, Barcelona: Ariel, 1996. Capítols 4, 5 i 6.

BLOC III. Participació política

Sessió 12

- Sistemes electorals i representació
- Fórmules electorals.

Sessió 13

- El vot
- Sistemes electorals i sistemes de partits

Sessió 14

- Partits polítics, funcions.
- Models i organització.

Sessió 15

- Moviments socials.
- Grups de pressió.
- Grups i democràcia

Sessió 16

- Mitjans de comunicació i procés polític
- Criteris per l'avaluació dels mitjans de comunicació.

Sessió 17

- Classe practica: resultats electorals i coalicions.

BLOC IV Institucions de govern

Sessió 18

- Concepte de Constitució..
- Tipologia.
- Control de la constitucionalitat.

Sessió 19

- Formes de govern: Parlamentarisme vs. Presidencialisme
- Els perills del Presidencialisme per a les democràcies joves.

Sessió 20

- Parlaments i representació.
- Funcions dels parlaments.
- Monocameralisme i bicameralisme.
- Organització del Parlament.

Sessió 21

- Caps d'estat i de govern.
- Funcions dels governs
- Organització de l'executiu.
- Gabinet i govern en sentit ampli.

Sessió 22

- Concepte d'administració pública.
- Diferències amb el sector privat.
- Funcions de l'administració pública
- Nivells administratius i sistemes de govern.

Sessió 23

- Organització burocràtica i administració pública.
- Personal al servei de les administracions.

Sessió 24

- Classe practica: A. Lijphart, *Las Democracias Contemporaneas* Barcelona: Ariel, 1987.

Sessió 25

- Organització i funcions del poder judicial
- Jutges i procés polític

Sessió 26

- Dubtes i exercici tipus test de preparació de l'examen final.

Bibliografia

Obres generals de suport a les exposicions orals dels professors:

- V. Bogdanor, *Enciclopedia de las Instituciones Políticas*, Madrid: Alianza, 1991.
- G. Pasquino et al., *Manual de Ciencia Política*, Madrid: Alianza, 1991.
- Almond et al. *Diez Textos Básicos de la Ciencia Política*. Barcelona: Ariel 1992.
- C. Aguilera de Prat i P. Vilanova, *Temas de Ciencia Política*, Barcelona: PPU, 1987.
- R. Castro (editor), *Temas Clave de Ciencia Política*, Barcelona: Gestión 200, 1995.
- M. Caminal (editor), *Manual de Ciencia Política*, Madrid: Tecnos, 1996.

Lectura obligatòria per les pràctiques corresponents:

- A. Lijphart, *Las Democracias Contemporaneas*. Barcelona: Ariel, 1987 i edicions posteriors. Sencer.
- M. Keating, *Naciones contra el Estado*, Barcelona: Ariel, 1996. Capítols 4, 5 i 6.
- J. M. Vallès, A. Bosch. *Sistemas electorales y gobierno representativo*. Barcelona: Ariel, 1997. Capítol 1, punt 3. Capítol 5, punts 2 i 3.

Lectures disponibles a fotocòpies per les pràctiques corresponents:

- Dossier sobre tema de política actual.
- Full de problemes electorals.